

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

התובעים:

1. לשכת עורכי הדין בישראל

2. עו"ד אשר שרביט

ע"י ב"כ עו"ד אתי ליבמן עפאים

נגד

הנתבעים:

1. דטהפקס בע"מ

2. רמי יהודה אוזן

ע"י ב"כ עו"ד רפאל פרקש

פסק דין

1. הנתבעת 1 (להלן: "הנתבעת"), חברה בבעלות הנתבע 2, מפעילה אתר אינטרנט ובו מידע משפטי. הנתבעת מגדירה עצמה באתר כ"דטהפקס – מרכז המידע הישראלי ליחסי עבודה, שכר וחשובים" ועל פי האמור באתר היא מעמידה באמצעותו לרשות לקוחותיה מידע מקיף בנושאים אלה. עובר להגשת התביעה העמידה הנתבעת לרשות לקוחותיה, בין יתר השרותים שהעמידה לרשות, שירות של "מרכז מומחים" שעל פי ההגדרה שבאתר עניינו ב"צוות משפטים העומד לרשותך באופן זמין ומאפשר לך לשאול ולקבל תשובות מקצועיות".

התובעת - שהיא תאגיד סטטוטורי בהתאם לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק") - טוענת כי בהפעלת "מרכז מומחים" זה מסיגה הנתבעת את גבול עיסוקם של עורכי-הדין ופועלת בניגוד להוראות סעיפים 20(3) ו-20(4) לחוק, האוסרים על מי שאינו עורך-דין לערוך מסמכים משפטיים ולהעניק יעוץ וחיווי-דעת משפטיים. לפיכך עותרת היא לכך שיינתן צו מניעה קבוע האוסר על הנתבעים להעניק שירותים בניגוד לסעיף 20 לחוק, למתן צו שיחייב את הנתבעים לפנות ללקוחותיהם ולהודיע כי לא ימשיכו לתת שירותים מעין אלה, לאסור עליהם לפרסם שירותים מעין אלה, להורות על ביטול הפרסומים שנעשו בעניין ולאסור על השימוש בסמל "מאזני הצדק" בפרסומיהם.

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

2. הנתבעים טוענים כי אינם מעניקים ייעוץ משפטי ללקוחותיהם. כל פועלם מתמצה בכך שהם מעמידים מידע, לרבות מידע משפטי, ללקוחות הנרשמים כמנויים לאתר. לשיטתם, העמדת מידע משפטי, בין בדרך של הפניה להוראות חוק ולפסיקה ובין בדרך של הפניה למאמרים שנכתבו על ידי מאן דהו מטעם הנתבעת, אינה בגדר חיווי דעה או ייעוץ משפטי. לפיכך סבורים הנתבעים כי דין התביעה להידחות.

3. כפי שיובהר להלן, הושגו הסכמות זמניות בין הצדדים כתוצאה מהגשת בקשה לצו מניעה זמני. הנתבעים הודיעו כי הם מסכימים שצו המניעה הזמני יהפוך לצו מניעה קבוע ובכך יסתיים ההליך. התובעים סברו שאין בכך די, מאחר ולשיטתם גם אותן הפעולות המבוצעות על ידי הנתבעים לאחר ההסכמות שגובשו במסגרת צו המניעה הזמני עולות לכדי מתן ייעוץ או חיווי-דעת משפטיים.

מאחר ומחלוקתם של הצדדים היא מחלוקת משפטית בעיקרה, הגיעו הצדדים לכלל הסכמה לפיה יגישו סיכומים בכתב בשאלות העומדות להכרעה.

על ההליכים

4. עם הגשת התביעה הגישה התובעת עתירה למתן צו מניעה זמני. במסגרת הדיון באותה בקשה, שהתקיים ביום 28.11.13, הגיעו הצדדים לכלל הסכמה לפיה יינתן צו מניעה ארעי האוסר על הנתבעים להפעיל את מרכז המומחים "במתכונת של מתן חוות דעת משפטיות לסיטואציות קונקרטיות, ולמתן תשובות לשאלות קונקרטיות". עוד הוסכם כי דבר קיומו של "מרכז המומחים" לא יפורסם עוד, ולא תפורסם האפשרות להפנות שאלות למומחים. הוסכם כי צו זה לא יחול "על פרסום מידע כללי, הפניה לפסיקה, והפניה למאגרי המידע של המשיבה", וכי באתר יודגש כי "יינתן מענה כללי בדרך של הפניה למאגרי מידע, לפסיקה ולחקיקה" ולא יינתן מענה לשאלות ספציפיות. עוד הובהר כי הצו לא יחול על מרכז המידע המופעל על ידי הנתבעים.

בעקבות מחלוקת בנוגע לדרך בה קיימו הנתבעים את הצו, הגיעו הצדדים לכלל הסכמה (בדיון שהתקיים ביום 23.6.14 בבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט) ולפיה

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

תיתוספנה אמירות מודגשות באתר, במספר מיקומים ספציפיים, לפיהן "ייתכן מענה כללי בדרך של הפניה למאגרי מידע, לפסיקה ולחקיקה, ולא תינתנה תשובות לשאלות המתייחסות לסיטואציות קונקרטיות".

5. כפי שהובהר לעיל, הסכימו הנתבעים כי הצו הזמני ייהפך לצו קבוע ובכך יסתיימו ההליכים. התובעים סברו כי יש מקום להכריע בסוגיה אם הדרך בה פועלת הנתבעת כיום, לאחר מתן צו המניעה הזמני, כשהיא מפנה את לקוחותיה הפונים אליה בשאלות קונקרטיות ל"מאמרים" שנכתבו על ידי עובדיה, עולה כדי פעולה החוסה תחת כנפי ההוראות האוסרות על פגיעה בייחוד מקצוע עריכת הדין. לפיכך סברו שאין להסתפק בצו הזמני שניתן.

משכך הם פני הדברים, אין עוד צורך להידרש לשאלה אם המצב ששרר ערב הגשת התביעה היווה פגיעה בייחוד מקצוע עריכת הדין. דומה כי גם הנתבעים אינם חולקים עוד על קביעה זו. על פני הדברים לא ניתן גם לחלוק עליה, שעה שנכון לאותה עת הציע האתר המופעל על ידי הנתבעת "לפנות באמצעות האתר אל עורכי הדין של דטהפקס ולקבל תשובות מקצועיות דרך האתר אל המחשב האישי שלך". הצעה מעין זו מהווה לכאורה הזמנה לפניה לצורך קבלת חיווי דעה משפטי לכל דבר ועניין, ויש בה משום הסגה של גבול מקצוע עריכת הדין, כפי שיעלה מהדיון באמות המידה שהציבה הפסיקה לעניין זה.

6. הדיון שייערך להלן ידון בשאלה אם במצב הנוכחי, לאחר שהנתבעת קיבלה על עצמה את השינויים שהוסכמו על ידי הצדדים במסגרת צו המניעה הזמני, יש בדרך פעולתה משום פגיעה בייחוד מקצוע עריכת הדין, והאם אין היא עומדת בסתירה לאיסורים שנקבעו בסעיף 20 לחוק.

רקע עובדתי

7. הנתבעת היא חברה פרטית שהוקמה בשנת 1998 (סעיף 18 לתצהיר הנתבע בתשובה לצו המניעה הזמני). במועד הגשת התביעה עלה מאתר הנתבעת כי היא מפעילה מאגר מידע משפטי ("מאגר מידע"), תוכנת חישובים ומידע פיננסי ("דטה חישוב"), תוכנת טפסים וחוזים מתחומי הביטוח הלאומי, יחסי עבודה, מס הכנסה ומע"מ ("דטה

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

טופס"י) ו"מרכז מומחים", שעניינו נזכר לעיל. נכון למועד הגשת התביעה פורסמו באתר קרוב ל-1,000 שאלות שהופנו לנתבעת והתשובות המקצועיות שניתנו להן (רשימת השאלות והתשובות – 966 במספר - צורפה כנספח ז' לכתב התביעה).

8. מהמסמכים שצורפו לכתב התביעה עולה כי בין שאלות אלה נכללו שאלות ספציפיות, דוגמת השאלה אם עובדים שנעדרו עקב השריפה באזור הכרמל זכאים לשכר עבור אותם ימי היעדרות; האם נדרש תשלום שכר ביום האבל בעקבות אסון המסוקים; והאם מוטלת חובה לשלם פיצויי פיטורין עם סיום העסקתה של מטפלת בשל העובדה שהמטופלת הקשישה הועברה למחלקה סיעודית בבית אבות (נספחים ח2, ח3 ו-ח5 לכתב התביעה). עוד עלה מאתר הנתבעת כי נשלחו אליה שאלות ספציפיות ביותר, דוגמת השאלות "עובדת שפוטרה ב-18.2.13 וקיבלה הודעה מוקדמת עד 18.3.13" ובחלק מתקופה זו היתה בחופשת מחלה (בשאלה פורטה התקופה המדויקת) "האם יש לשלם לה גם עבור ימי עבודה וגם עבור חופש המחלה" (נספח ח10 לכתב התביעה); "אבקש לבדוק אם עובד שעזב את העבודה לקיבוץ מעגן זכאי לפיצויי פיטורין" (נספח ח11 לכתב התביעה); "אם [במקור נכתב "עם" – ר.ו.] סיכמתי עם עובד משכורת חודשית על סך 6,000 ₪ והעובד יצא לחופש של מספר ימים וקיבל 5,000 ₪... מאיזה סכום אני מפרישה לו לפנסיה מ-5,000 או מ-6,000?" (נספח ח12 לכתב התביעה). הדוגמאות דלעיל הן אך מעט מזעיר מהשאלות הספציפיות הרבות שהופנו ל"מומחי הנתבעת" וזכו למענה על ידם.

9. הנתבעת טענה כי היא אינה מעניקה ללקוחותיה שירות של חיווי דעה מקצועי. פועלה מתמצה בהקשר זה בהעמדת מידע ללקוחותיה. במסגרת זו היא מפנה את השואלים להוראות חוק ופסיקה וכן ל"מאמרים" שנכתבו "בסגנון של שאלה ותשובה שהנתבעת כותבת בגיליונותיה אחת לשבוע" (סעיף 17(ב) לכתב ההגנה). הנתבעת הבהירה שהיא מפרסמת זה שנים רבות שבועון (שמספר גליונותיו עמד על 1,252 נכון למועד הגשת כתב ההגנה). השבועון כולל מידע אודות פסקי דין שניתנו, הצעות חוק וחוקים חדשים שהתפרסמו, וכן מאמר העוסק בסוגיה ספציפית ומנוסח בדרך של שאלה ותשובה. לשיטתה, כל אותן 966 תשובות שפורסמו באתר הן "הפניות למאמרים ולא תשובות לשאלות ספציפיות של מבקשי המידע". אשר לשאלות הנקודתיות שהובאו בנספחים ח7 – ח14 לכתב התביעה, טענו הנתבעים כי אכן מדובר

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

בפניות קונקרטיות של לקוחות, אלא שהמענה שניתן להן הוא בדרך של הפניות לחקיקה, פסיקה ומאגרי המידע של הנתבעת. לדבריה, בעקבות צו המניעה הזמני נמחקו שאלות אלה מהמאגר, כדי לא ליצור מצג לפיו ניתן מענה לשאלות קונקרטיות.

10. מהמסמכים שהציגו התובעים עולה שבפועל ממשיכה הנתבעת להשיב לשאלות משפטיות של לקוחותיה. דוגמאות לתשובות הניתנות היום, לאחר מתן צו המניעה הזמני, ניתן למצוא בנספחים ג' ו-ד' לסיכומים. מסמכים אלה משקפים שאלות שהפנתה ב"כ התובעים לאתר הנתבעת, לאחר שרכשה מנוי לאתר במסגרת הסכמה דיונית שהושגה במהלך ההליכים. ממילא, ובהינתן ידיעת הנתבעת אודות זהות הפונה, יש להניח כי עובדי הנתבעת נקטו זהירות יתר במתן המענה והקפידו שלא לחרוג כמלוא הנימה מהמותר לשיטת הנתבעים. על אף שניתן איפוא להניח כי לעתים התשובות מנוסחות באופן אחר, הרי שלצורך הדיון להלן אניח כי המענה שנותנת הנתבעת לפונים אליה כיום אינו חורג מזה המשתקף משאלות ותשובות אלה.

11. בתשובות לשאלות הקונקרטיות שהפנתה ב"כ התובעים לנתבעת הופנתה השואלת לסעיף חוק וכן ל"מאמר שפורסם באתרנו". השאלה הראשונה שהופנתה לעובדי האתר עסקה בשאלת הזכות לפיצויי פיטורין לעובדת שהתפטרה לאחר לידה מהטעם שבכוונתה לטפל בילד, וזאת לאחר שבמהלך עבודתה במשרד עבדה כמזכירה, לאחר מכן כמתמחה ולבסוף כעורכת דין. המאמר אליו הופנתה השואלת פותח בשאלה ובה עובדות זהות כמעט לחלוטין לעובדות השאלה (עורכת דין שהחלה את עבודתה כפקידה, עבדה בתפקיד כשנתיים והשתכרה 3,500 ₪ לחודש, עבדה כמתמחה והשתכרה 5,000 ₪ לחודש ולאחר מכן עבדה שלוש שנים כעורכת דין והשתכרה בתום התקופה 7,000 ₪ לחודש). במענה לאותה שאלה נכתב תחת הכותרת "תשובה" כי תפקידי העובדת וצורת העסקתה "השתנו באופן יסודי בשלוש תקופות עבודתה" וכי מאחר וצורת העסקתה השתנתה באופן יסודי יש לערוך חישוב פיצויים נפרד לכל אחת מהתקופות. בתשובה הוצג החישוב שיש לבצע, ובסוף התשובה נעשתה הפניה לפסק דין שפורסם באחד משבועוני דטהפקס. דרך דיון זו נחזית כמגדירה את הסוגיה המשפטית הרלוונטית לשיטת המשיב ("שינוי יסודי" בתנאי ההעסקה), ומנחה את שואל השאלה כיצד לנהוג בפועל.

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

התשובות לשאלות הנוספות שהפנתה ב"כ התובעים, שהיו כלליות יותר, נעשו אף הן באמצעות הפניה ל"מאמרים" הכוללים שאלה ותשובה. בתשובות הובאו הסברים אודות קביעות החוק והפסיקה על פי הבנת המשיב. כך נאמר בתשובה לשאלה הראשונה (נספח ג2 לסיכומים), כי החוק אינו מטיל חובה על המעביד להעניק חופשה בסיטואציה שנוכרה בשאלה ולא חל על כך הסכם קיבוצי כללי או צו הרחבה החל על כל המעסיקים, אולם רוב ההסכמים הקיבוציים הענפיים וצווי ההרחבה הענפיים מתייחסים לנושא זה. לעניין זה הובאו מספר דוגמאות ב"מאמר". בתשובה לשאלה נוספת, אם עובדת זכאית לצבירת ימי חופשה בתקופת חופשת לידה, הופנתה השואלת למאמר ובו סקירה של הוראות החוק השונות, כאשר בצד כל אחת מהן מובאת, בין היתר, "פרשנות הגורסת" מה משמעותה של הוראה זו (נספח ד' לסיכומים).

ההפנייה ל"מאמרים" נעשתה בדרך של הכללת קישור לדף המאמר באתר. לא למותר לציין כי ה"מאמרים" עצמם, הערוכים כאמור על דרך של שאלה ותשובה, נושאים גם עתה את הכותרת "מרכז מומחים". זאת על אף שבמסגרת הסעד הזמני הוסכם כי לא ייעשה עוד שימוש בשם זה.

12. לבד מהתשובות לשאלות הספציפיות כולל מאגר המידע שאלות ותשובות רבות, שלשיטת הנתבעת אינם אלא בגדר מאמרים משפטיים. שאלות אלה מתייחסות לסיטואציות ספציפיות ביותר, דוגמת "נערה בת 17 המועסקת במסעדה, 10 שעות מדי יום, במשך חמישה ימי עבודה בשבוע" וזכאותה לתשלום שעות נוספות (נספח ו' לסיכומים). במענה לשאלה אם העובדת או המעביד צודקים בטענותיהם בעניין זכאות הנערה עבור שעות נוספות, כולל המענה את הוראת החוק, לאחר מכן אמירה כי בית הדין לעבודה פסק בזמנו שנער יהיה זכאי לשכר ראוי (ללא הפניה לפסק-הדין), ולסיום נכתב "מכל האמור לעיל עולה, לדעתנו, כי הנערה תהיה זכאית לתשלום של שתי שעות נוספות עבור כל יום עבודה, לפי שיעור של 125% משכרה הרגיל עבור כל שעה נוספת". שאלות נוספות כללו תשובות ובהן חיוי דעה ברור בנוגע לאפשרות כי סיטואציה מסוימת "נופלת" בגדר חריג שנוכר בפסיקה ו"אין מניעה, לדעתנו, לכלול הוראה כזו, הנופלת בגדר הסבירות, בנסיבות המתוארות, בהסכם

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

העבודה שהחברה מתעתדת לערוך עם העובד" (נספח ז' לסיכומים). ניתן להפנות לדוגמאות נוספות מאלה שצורפו לנספחים, הכוללות גם הן חיווי דעה ברור בנוגע לדרך בה רצוי שהפונה ינקוט, אלא שאין צורך להכביר בדוגמאות נוספות על הקורא.

13. הנתבעים אינם כופרים בכך שהמסמכים המצורפים לסיכומים אכן נמצאים באתר או כי לקוחות הפונים בשאלות זוכים למענה הכולל הפניה למסמכים מעין אלה. לשיטתם, מדובר אך ורק בהפניה למידע משפטי, ואין כל הבדל בין מאמר אקדמי המתפרסם בכתב עת כזה או אחר לבין המאמרים שהתפרסמו בקביעות בשבועון היוצא על ידם זה שנים רבות. לפיכך, לשיטתם, לא נפל ולא נופל כל פסול בהפניית לקוחותיהם למאמרים אלה.

14. הדיון להלן יבחן את השאלה אם בעצם הפניית הנתבעים ל"מאמרים" אלה שבמאגריהם, בהנחה שאלה לא נערכו במיוחד כמענה לשאלה הקונקרטית המוגשת עתה, יש משום מתן יעוץ או חיווי-דעת משפטיים. שאלה זו תיבחן על רקע אמות המידה שנקבעו רק לאחרונה בפסיקה. כן תיבחן השאלה אם דינם של המסמכים שבמאגר הנתבעת כדין "מאמר משפטי" אם לאו.

דיון

המסגרת המשפטית

15. סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין קובע כי:

"הפעולות המנויות להלן, לא יעשה אותן דרך עיסוק, או בתמורה אף שלא דרך עיסוק, אלא עורך-דין; ואלה הפעולות:

...

- (3) עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר, לרבות ייצוג אדם אחר במשא ומתן משפטי לקראת עריכת מסמך כזה;
- (4) ייעוץ וחיווי דעת משפטיים."

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

16. בקדם המשפט הגיעו הצדדים לכלל הסכמה לפיה ימקדו את סיכומיהם בשאלה מה משמעות הביטוי "ייעוץ וחיווי דעת משפטיים" שבסעיף 20(4) לחוק, כמו גם בשאלה אם פעולות הנתבעים עולות כדי "עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר" (סעיף 20(3) לחוק). עד שהוגשו הסיכומים, הבהיר בית המשפט העליון שאין מקום למתן הגדרה ממצה של מונחים אלה (ע"א 4223/12 **המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ נ' לשכת עורכי הדין בישראל**, מיום 25.6.14, בפסקה 46 לפסק-הדין; להלן: **הלכת המרכז למימוש זכויות רפואיות**). לפיכך מיקדו הצדדים טענותיהם בשאלה אם דרך פעולתה של הנתבעת עולה בקנה אחד עם אמות המידה שנקבעו בהלכת **המרכז למימוש זכויות רפואיות** ככאלה המהוות ייעוץ וחיווי דעת משפטיים. השאלה הנוספת, בעניין עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי, נדחקה לשולי הדיון, ככל הנראה לנוכח הרושם כי האופי הדומיננטי של דרך פעולת הנתבעת הוא כזה המתאים, אם בכלל, להגדרת "ייעוץ וחיווי דעת משפטיים".

17. כפי שהובהר בהרחבה בהלכת **המרכז למימוש זכויות רפואיות**, נועדה הוראת סעיף 20 לחוק להגנה על הציבור וליצירת מנגנון של פיקוח ובקרה מקצועיים על השירות המשפטי הניתן לו (פסקה 38 לפסק-הדין). הובהר כי הוראת ייחוד המקצוע תכליתה להבטיח שהייעוץ וחיווי הדעת יינתנו רק על ידי מי שבידיו הידע וההכשרה המתאימים, הכפוף לכללים אתיים וחובות נאמנות, והעלול למצוא עצמו עומד לדין על ידי מוסדות הלשכה אם יסטה מכללים אלה (**שם**), ועלול אף להיתבע בגין רשלנות מקצועית במקרה מתאים (פסקה 56 לפסק-הדין). עוד צוין בהלכת **המרכז למימוש זכויות רפואיות**, כי מתן אפשרות למרכזים מסחריים להעניק ייעוץ משפטי ללקוחותיהם עלול לגרום לפגיעה בלקוחות גם בשל העובדה שמרכזים מעין אלה אינם כפופים להוראות החוק המחייבות את עורך-הדין שלא לגבות שכר מופרז (סעיף 84(ב) לחוק) ומאפשרות ללקוח לדרוש את החזרת היתרה במקרה מעין זה (סעיף 87 לחוק); וכי בניגוד לעורך-דין יכולים גופים מעין אלה להתאגד במסגרת חברה בערבון מוגבל ולהסתתר מאחורי מסך ההתאגדות (פסקה 58 לפסק-הדין). עוד צוין כי עורכי-הדין מוגבלים בפרסום עיסוקם, בשל הרצון להגן על כבוד המקצוע, על איכותו ועל תחרות הוגנת ומתוך מגמה למנוע הטעיה של קהל הלקוחות הפוטנציאלי, אך מגבלות אלה אינן חלות על גופים מסחריים אחרים (פסקה 58 לפסק-הדין).

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

18. לנוכח כל אלה, אך גם מתוך רצון למנוע פגיעה בגופים מסחריים המעמידים מידע לציבור, כמו גם על רקע החשש שמשטר מונופוליסטי יעניק כוח רב מדי לבעלי הרישיון, לאור הטענה בדבר הפגיעה בחופש העיסוק ובשל הפגיעה האפשרית בנגישות הציבור למערכת המשפט (ראו פסקאות 39-41 לפסק-הדין), נקבעו בהלכת **המרכז למימוש זכויות רפואיות** שלוש "אבני בִּתּוֹן" שלאורן תיבחן השאלה אם מתן שירות או פעולה מסוימים נכללים בתחום ייחוד מקצוע עריכת-הדין (פסקה 48 לפסק-הדין). אכן הבחן הראשונה עניינה בשאלה אם השירות או הפעולה "כרוכים בהפעלת שיקול דעת רחב תוך שקלול של משתנים רבים או שמא מדובר בפעולה טכנית בעיקרה", כאשר לעניין זה יש לבחון "עד כמה המטריה המשפטית הנדונה היא מורכבת וטעונה התמצאות ובקיאות בחוק ובפסיקה". אמת המידה **השנייה** עניינה בפוטנציאל הנזק העלול להיגרם ללקוח עקב קבלת "שירות לקוי". **השלישית** עוסקת בשאלת קיומה של חלופה ללקוח, קרי: האם חסימת האפשרות לפנות לנותן השירות תגרום לכך שהלקוח לא יזכה למענה לשאלתו או שמא עומדת לו אפשרות כלכלית סבירה לפנות לעורך-דין ולזכות למענה (פסקה 48 לפסק-הדין). עוד נקבע כי "אבני הבחן הנזכרות הן בבחינת **רשימה פתוחה של שיקולים מנחים**" (שם; ההדגשה הוספה – ר.ו.).

19. לא למותר לציין כי בית המשפט העליון הטעים בפסק-דינו כי המונחים "ייעוץ וחיווי דעת משפטיים" וכן "מסמך בעל אופי משפטי" הם "מונחים עמומים" שקיים קושי להעניק להם פרשנות כוללת (פסקה 43 לפסק-הדין). בעניין זה הובהר כי מדובר ב"מושגים שהגמישות יפה להם. ראוי ליצוק להם תוכן אד-הוק, כל מקרה על-פי נסיבותיו, ולא להתיימר להכלילם לכדי הגדרה גורפת, שמטבע הדברים, עלולה לסבול מתחולת חסר או יתר... מוטב, אם כן, להתוות את הפרשנות המתאימה ממקרה למקרה" (פסקה 46 לפסק-הדין). הקביעות להלן ינחו עצמן בהתאם.

20. בחינת דרך הפעולה בה נוקטת הנתבעת תעשה על רקע אמות מידה אלה שנקבעו בהלכת **המרכז למימוש זכויות רפואיות**, תוך התאמה לנסיבות העניין ולאור דרך ההילוך של בית המשפט העליון בבחינת התקיימות אותן "אבני בחן" במסגרת החלטתו בפסק-הדין. כן יש לתת את הדעת בהקשר זה לשתי אמירות נוספות שנכללו בפסק-הדין בעניין **המרכז למימוש זכויות רפואיות**: **האחת**, הקביעה לפיה לא ניתן לצפות כי הלקוח "ידע לסווג את האירוע או למסור את הפרטים הנדרשים בעצמו"

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

וחלק מתפקידו של עורך-הדין הוא להפנות ללקוח את השאלות הנכונות כדי לבחון במדויק מה מצבו המשפטי של הלקוח ולהתאים את המענה הניתן לו לסוגיות המשפטיות התואמות במדויק למצבו (פסקה 55 לפסק-הדין). **השניה**, עניינה באמירת החיתום של הפרק הכללי בפסק-הדין, לפיה לא יעבור הגוף המסחרי על האיסור שבסעיף 20 לחוק אם יעמיד "מידע יבש" לרשות הציבור, ובלבד שזו אינה מערבת שיקול דעת מעבר להחלטה כיצד לערוך ולהציג את המידע. כך לדוגמה, אתר אינטרנט המעמיד לרשות הציבור טפסים של הרשויות, חקיקה ופסיקה הנוגעים לתחום משפטי מסוים כגון דיני עבודה, **בלי לכלול כל מלל המהווה הכוונה או עיבוד של הדין לכדי ייעוץ** – לא ייחשב ברגיל למי שמסיג את גבולות המקצוע" (פסקה 59 לפסק-הדין; ההדגשה הוספה – ר.ו.).

אמירה אחרונה זו כאילו נאמרה לענייננו ממש, שהרי הנתבעת מעמידה אתר אינטרנט ללקוחותיה ובו טפסים, חקיקה ופסיקה הנוגעים לתחום דיני העבודה. לפיכך נראה כי יש להחיל לעניינה גם את ההסתייגות לפיה אין לכלול מלל נוסף "המהווה הכוונה או עיבוד של הדין לכלל ייעוץ" בעת העמדת המקורות המשפטיים לשירות הלקוחות.

21. בבחינת הקדמת מסקנה למעשה אבהיר כי הצגת ה"מאמרים" לפני לקוחות הנתבעת בגדרי תשובותיה לשאלות ספציפיות עולה כדי ייעוץ וחיווי דעת משפטיים על פי אמות המידה שנקבעו בהלכת **המרכז למימוש זכויות רפואיות**. מסקנה זו ניתן להשתית גם על דברי החיתום של הפרק הכללי בפסק-הדין, שהובאו לעיל, מהם עולה כי הכללת מלל במענה המפנה לפסיקה ולחקיקה עשויה להיחשב כחיווי דעה משפטי כאשר הוא כולל הכוונה או עיבוד של הדין לכלל ייעוץ. מלל מעין זה נכלל במפורש באותו שיג ושיח בדרך של שאלות ותשובות המכונה על ידי הנתבעת בשם "מאמרים", ומכאן כי על פני הדברים מדובר במתן ייעוץ וחיווי דעת משפטיים. שעה שמדובר במלל המשקף את דעתו של מחוה הדעה, כפי שהובהר לעיל בבחינת הדוגמאות שהוצגו לפני בית המשפט, וממליץ על דרך פעולה כזו או אחרת ללקוח הפונה אליו, הרי שמתקיימים במענה הסממנים המאפיינים חיווי דעה וייעוץ משפטיים. כמו כן ניתן להגיע לכלל אותה מסקנה עת נבחנת דרך המענה בה נוקטת הנתבעת

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

באספקלריה של אמות המידה שנקבעו בהלכת המרכז למימוש זכויות רפואיות, כפי שיובהר להלן.

ישום אמות המידה המשפטיות למקרה דנא

22. כאמור, אבן הבוחן הראשונה שהוצעה בהלכת המרכז למימוש זכויות רפואיות עניינה בשאלה אם מדובר בפעולה טכנית או בשיקלול של משתנים רבים במסגרת מטריה משפטית מורכבת. אין חולק כי תחום דיני העבודה הוא תחום בעל מורכבות רבה, כפי שהודגם ובואר גם בהלכת המרכז למימוש זכויות רפואיות, וכפי שעולה גם ממאות התשובות ("המאמרים") המצויות באתר הנתבעת. ממילא נראה כי המענה הניתן על ידי הנתבעת לפונים אליה מצריך שיקול דעת רחב. זהותם והכשרתם המקצועית של נותני המענה לא הובהרה דיה. עם זאת, לכל הפחות יש לקבוע כי על אותם עובדים עלומים להתאים את ה"מאמר" אליו יפנו את השואל לשאלה הקונקרטיה המופנית על ידי הלקוח. עצם פעולת ההתאמה מצריכה הבנה משפטית רחבה בתחום דיני העבודה (ובתחומים משיקים) ודיוק בבחירת ובהצגת הסוגיה המשפטית, או הסוגיות המשפטיות, המתעוררות במקרה הספציפי. מלאכת מחשבת זו, של בחינת העובדות הקונקרטיות והתאמתן ל"מאמר" כללי, בעל דמיון מעט או רב, ממאגר המאמרים, אינה מלאכה טכנית גרידא. הפנייה לתשובה דומה אך לא מתאימה עלולה לגרום לתקלה של ממש. חשש זה אינו חשש של מה בכך, בפרט לנוכח האפשרות מפניה התריע בית המשפט בהלכת המרכז למימוש זכויות רפואיות, לפיה לא יידע הלקוח לסווג את האירוע כראוי, ויש צורך כי עורך-הדין יפנה אליו סדרת שאלות מתאימה כדי להתחקות אחרי הטיב האמיתי של הסוגיות המשפטיות המתעוררות במקרה זה. קיים, איפוא, חשש כי "שליפת" מאמר ממאגר המאמרים הנתונים, תוך התיימרות להתאימו ללקוח ספציפי, עלולה להביא לכך שללקוח תותאם תשובה שניתנה בעניין אחר, דומה אך שונה בפרטים מהותיים שאינם גלויים בהכרח לעיניו של הדיוט. ממילא עצם ההחלטה איזה "מאמר" להתאים ללקוח הספציפי במענה לשאלה קונקרטית היא החלטה המצריכה ידע משפטי נרחב ונטילת אחריות לא פשוטה.

הצגת תשובה שאינה תואמת לנסיבות העניין עלולה לגרום לנזק חמור ללקוח המסתמך על מענה זה, בפרט כאשר המענה נחזה להיות מבוסס על חוק ופסיקה

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

וכולל, כפי שהובהר לעיל, חיווי דעה ברור בנוגע לדעתו של כותב ה"מאמר" וייעוץ בנוגע לדרך בה ראוי לנקוט. מכאן שמתקיימת גם אבן הבוחן השניה.

אשר לשיקול הנוסף, שעניינו בשאלה אם ללקוחות עומדת האפשרות להסתייע בשירותיו של עורך-דין או שמא העלות הנוספת תרתיע את הלקוחות מלקבל ייעוץ, הרי שלעניין זה קיימת לכאורה עמימות מסויימת במקרה דנא. בפרט כך הם פני הדברים לנוכח התשלום השנתי הלא גבוה המשולם לנתבעת עבור השימוש באתר, וההנחה כי היזקקות לשירותיו של עורך-דין, ולו מספר מועט של פעמים בשנה, תגרור עלויות נכבדות יותר. ניתן אולי להשליך בעניין זה מהערות החיתום של כבוד השופט עמית בהלכת המרכז למימוש זכויות רפואיות, אלא שספק אם אכן ניתן לקבוע מסמרות בעניין זה. עם זאת, יש לזכור כי לשיטת הנתבעים מונה קהל לקוחותיהם "2,000 ארגונים שמעסיקים עובדים והחשבי שכר של הארגונים מנהלי כח האדם הם הלקוחות שלנו" (עמ' 2 לפרוטוקול מיום 28.11.13, בשורות 22-23). יש לשער כי למרבית ארגונים אלה עומדת האפשרות הכלכלית להתייעץ עם עורך-דין לפרקים, ולא יהא זה מופרך להניח כי מרביתם מעסיקים יועץ משפטי, חיצוני או פנימי, באופן שוטף או לעיתים מזומנות. ממילא דומה כי גם בהקשר לשאלת הנטל כלכלי ככזו המשפיעה על קיומה של חלופה אחרת לפנייה אל הנתבעת למתן ייעוץ נוטה הכף לכיוון המסקנה כי אין כל מניעה למצוא חלופה אחרת.

23. ניתן לקבוע איפוא כי מתן מענה לשאלות קונקרטיות של לקוחות בדרך הניתנת על ידי הנתבעת פוגע בכלל ייחוד המקצוע הקבוע בסעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין. לפיכך אין להתיר מתן מענה מעין זה.

24. על אף כל אלה סבורה הנתבעת שיש לקבוע כי היא אינה עוברת בפעולותיה על הוראת סעיף 20 לחוק. לשיטתה אין מקום לאבחנה בין ה"מאמרים" המפורסמים בשבועונים מטעמה, המנוסחים כאמור בדרך של שאלה ותשובה, לבין כל מאמר משפטי אחר. הנתבעת טוענת כי הקביעה לפיה רשאי נותן השרות להפנות את לקוחותיו לדבר חוק או פסיקה ללא תוספת מלל המהווה ייעוץ, כוללת גם הפניה למאמר משפטי. מכאן, כך טוענת הנתבעת, כי מתן המענה בדרך של הפניה ל"מאמר" שנכתב על ידי גורמים מטעמה אינה בגדר ייעוץ משפטי.

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

יובהר כי התובעים אינם חולקים על הלגיטימיות שבהצגת מאמרים משפטיים שפורסמו מעל במות אקדמיות לפני לקוחות הנתבעת. אלא שלשיתתם לא ניתן לראות בתשובות שבמאגר הנתבעת כ"מאמרים משפטיים".

25. אין מקום לקבלת טענה זו של הנתבעת, מטעמים מספר :

הראשון, ה"מאמרים" אינם מנוסחים כדרכם של מאמרים משפטיים, אלא בדרך של שאלה ותשובה. יש לשער כי הקורא ההדיוט, שאינו בקי בתחום המשפטים, מבין מדרך ניסוח זו כי מדובר בשאלה אודות מעשה שהיה, שעובדותיה תואמות למדי את עניינו של הפונה, שהופנתה למומחה בתחום וזכתה על ידו לתשובה קונקרטית ולייעוץ בנוגע לדרך בה יש לנקוט. מבחינה זו לדרך בה מוצגים הדברים יש משקל רב, שכן הלקוח אינו סבור שמדובר בהפניה לדבר חוק "יבש" או לפסיקה, שאין הוא מצויד בכלים להתמודד עם משמעותם וסביר שייפנה לעורך-דין לצורך קבלת הסבר מלא אודות הפרשנות שיש לייחס להם. סבור הוא שמדובר בהצגת תשובה ברורה לסוגיה שהועלתה על ידו, לאחר שזו נבחנה באופן קונקרטי ועל רקע החוק והפסיקה הרלוונטיים והמענה ניתן לאחר עיבוד המטריה המשפטית על ידי בעל מומחיות בתחום. ממילא קיים חשש של ממש כי יסתמך על מענה מעין זה ולא יסבור שיש צורך בבחינה נוספת על ידי עורך-דין מטעמו.

השני, ה"מאמרים" אינם נושאים כל הסתייגות לפיה לא מדובר בגדר חיווי דעה משפטי. הסתייגות מעין זו מצויה אמנם בסוף העמוד האחרון של כל שבועון שפרסמה הנתבעת בשעתו, וכיום מצויה היא גם במסמך התשובה הנשלח ללקוח, אולם אין היא מצויה ב"מאמר" אליו מפנה הקישור הנכלל בתשובה. לעניין זה יובהר כי השאלה הנשלחת באמצעות האתר זוכה לתשובה בדוא"ל (נכון להיום עדיין כוללת התשובה את הכותרת "מרכז מומחים"). בתחתית העמוד בו נכללת התשובה מופיעה הסתייגות לפיה "התשובות ניתנות כמידע/שרות למנויי דטהפקס ואינן בגדר חוות דעת משפטית ו/או ייעוץ משפטי ו/או שרות משפטי. התשובות אפשר ותשתנינה בהתאם לנסיבות המיוחדות של כל מקרה. השרות אינו תחליף לייעוץ משפטי ואנו ממליצים לפנות ליועץ המשפטי שלכם, בהתאם לצורך". בתשובה עצמה מופנה

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

השואל ל"מאמר המפורסם באתרנו", כאשר בתשובה נכלל קישור ל"מאמר". מעבר אל הקישור מוביל לאותן תשובות שנזכרו קודם לכן, אלא שבתחתית אלה אין כל הסתייגות לפיה לא מדובר בחוות דעת או ייעוץ משפטי. מכאן שגם כיום המצג לו נחשפים הלקוחות הוא כזה לפיו המאמר עצמו, בשונה מעצם ההפניות, נחזה להיות חיווי דעה ללא כל הסתייגות.

השלישי, זהותו של כותב המאמר נותרת עלומה. אמנם, אין כל חובה כי מאמר בתחום המשפט ייכתב על ידי אדם בעל השכלה משפטית דווקא, ולא פעם מפורסמים מאמרים משפטיים על ידי מומחים מתחומים אחרים, דוגמת הלכה, פילוסופיה, היסטוריה, כלכלה או כל תחום משיק אחר. עם זאת, מטיבם של מאמרים אקדמיים ואחרים כי כותבי המאמרים מזדהים בשם; ובדרך כלל נכללת בשולי המאמר (או במקום אחר בכתב העת) הערה ובה פרטי השכלתו של הכותב. בדרך זו עשוי הקורא להתרשם אם כותב המאמר הוא בעל השכלה רלוונטית אם לאו. כך, על דרך הדוגמא בלבד, אם יתברר לקורא כי האדם המתיימר לחוות דעה בתחום דיני העבודה הוא בעל תואר ראשון באנתרופולוגיה או במדעי כדור הארץ (מבלי לפגוע, חלילה, בחשיבותם של תחומים אלה) ונעדר כל השכלה משפטית, יש להניח כי לא ייחס לעמדתו אותו משקל שהיה מייחס לו היה מתברר לו כי מדובר בעורך-דין העוסק בתחום דיני העבודה זה שנים רבות, ובאמתחתו תארים מתקדמים במשפטים או כי מדובר במי שעיקר עיסוקו כמרצה למשפטים. פרסום "מאמר" ללא זיהוי כלשהו של הכותבים שולל איפוא מהמסמך מאפיין חשוב ביותר שיש בו כדי להגדירו כ"מאמר".

הרביעי, פרסום מאמרים מעל קתדרה כזו או אחרת, בין אם במסגרת כתב עת אקדמי ובין אם במסגרת כתב עת משפטי באינטרנט, מצריכה בדרך כלל את העברת תוכן המאמר תחת שבט ביקורתו של העורך. קורא המאמר מניח, איפוא, כי המאמר עבר בדיקה על ידי גורם מקצועי, והדברים שנאמרו בו מבוססים ולו לכאורה. מאפיין זה אינו מתממש במקרה בו מדובר בכתיבת מאמרים פנימית, ולמצער – לא נטען כי מדובר במאמרים שעברו בחינה אקדמית או מקצועית.

החמישי, מדרכם של מאמרים משפטיים כי אלה יסקרו סוגיה משפטית. לעיתים יתעמתו עם דבר חקיקה או פסק דין ספציפיים, תוך בחינה רחבה של הנושא. ניתן אמנם למצוא גם כתיבה משפטית מצומצמת מבחינה אקדמית ועיונית, שעיקרה

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

בתחום של כתיבת ספרי משפט שנועדו לעוסקים בפרקטיקה. יש גם שהכותב מבקש להשיא עצות מקצועיות לקוראיו בדרך של מצוות "עשה" ו"לא תעשה". לא אדרש לדוגמאות קונקרטיות, ויש לשער כי הקורא בעל ההשכלה המשפטית רואה לנגד עיניו דוגמאות מובהקות לכל אחת מסוגות אלה של היצירה המשפטית. עם זאת, דרך אחרונה זו, של מעין "מדריך למשתמש", היא ללא ספק חריגה בנוף של כתיבת "מאמרים" משפטיים. מדריך של "עשה זאת בעצמך" אינו בהכרח בגדר כתיבת מאמר. המעט שניתן לומר על כתיבה מעין זו הוא שהיא חושפת את הפועל לאורה לסיכונים לא מעטים, ואת כותבה לסיכונים אחרים (באופן שיש בו אולי כדי להביא למסקנה כי נודעת משמעות רבה עוד יותר לזהותו של הכותב). מכל מקום, ייחוס הכותרת "מאמר" למסמך המנוסח כשאלה ספציפית וקונקרטית ביותר ומתן מענה ממוקד לשאלה זו, הוא מאולץ ביותר.

26. העולה מכל האמור לעיל הוא כי הפניית הלכות לתשובות המתיימרות לספק להם מענה קונקרטי לשאלה הספציפית שהעלו, תוך התאמה של המענה לשאלה, מהווה כשלעצמה פעולה שהיא בגדר ייעוץ וחיווי דעה משפטי; וניסוח ה"מאמרים" והצגתם בפני הלכות כמענה לשאלותיהם אף הוא נכלל בגדר ייעוץ וחיווי דעה משפטיים.

27. בשולי הדברים אציין כי הנתבעים העלו בכתב ההגנה ובסיכומיהם טענות בעניין מעין "אכיפה בירנית" בה נוקטת התובעת, שלשיטתם בחרה להגיש תביעה כנגדם ולא כנגד גופים גדולים ומשפיעים יותר. אין מקום לשעות לטענות אלה מנימוקי התובעים, הן אלה הנטועים במישור העובדתי (טענת האפליה לא הוכחה דיה, ואינה עולה בקנה אחד עם שרשרת התביעות שהוגשה מטעם התובעת) והן אלה שעניינם במישור המשפטי (ובפרט הטענה כי אין "לתקן עוול בעוול" ואין למנוע סעד ממי שהזולת פוגע בתחומו ללא כל הרשאה בדין ובניגוד לדין).

סוף דבר

28. לנוכח כל אלה, הגעתי לכלל מסקנה לפיה יש לקבל את טענות התובעים לפיהן הפניית לקוחות הנתבעת ל"מאמרים" שבמאגר שברשותה, כמענה לתשובותיהם, יש בה משום ייעוץ וחיווי דעה משפטיים האסורים על פי החוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

29. לפיכך ניתן בזה צו מניעה קבוע האוסר על הנתבעת להפנות את לקוחותיה, במענה לשאלות המופנות על ידיהם, לאותם "מאמרים" שפורסמו בשבועונים מטעמה ולא להנמצאים במאגריה. הנתבעת רשאית להפנות את לקוחותיה לדברי חוק ופסיקה, ולמאמרים משפטיים שפורסמו בכתבי עת מוכרים, ללא הכללת מלל נוסף. מאחר וניתן צו מניעה קבוע האוסר על מתן שירות זה, אין צורך במתן צו האוסר על הנתבעים לפרסם מתן שירות הכולל הפניה למאמרים, מה גם שבידם להשיב ללקוחות תשובות כל עוד אלה כוללות אך ורק הפניות כפי שפורט לעיל.

30. אשר למועד בו יכנס צו מניעה קבוע זה לתוקפו, ציינו הנתבעים בסעיף 32 לכתב ההגנה כי אם תופסק פעולתה של הנתבעת "מהיום למחר" ייגרם לה נזק בלתי הפיך. לפיכך ביקשו כי גם את תתקבל עמדת התובעים יכנס הצו לתוקף רק לאחר 24 חודשים. בסיכומיהם שבו הנתבעים על בקשה בנוסח זהה, אלא שזו הפעם טענו כי הנתבעת זקוקה לפרק זמן של "לפחות 36 חודש" (עמ' 30 לסיכומים, בפסקה 21(ב)). דומה שהיה מקום להניח כי פרק הזמן יקוצר דווקא מזה שהתבקש במועד הגשת כתב ההגנה, שעה שבפרק הזמן שחלף מאז הגשת כתב ההגנה נעשו פעולות להתאמת דרך התנהלות הנתבעת לצו המניעה הזמני שניתן.

במסגרת השיקולים שיש לשקול בעת קביעת המועד בו יכנס הצו לתוקפו יש להביא בחשבון לא רק את בקשת הנתבעים מחד גיסא ואת עתירת התובעים לכניסה מיידית של הצו לתוקפו מאידך גיסא, אלא גם את העובדה כי להגשת התביעה קדמה אומנם פנייה לנתבעים, אולם לאחר קבלת תשובתם חלף פרק זמן של כארבע שנים ומחצה עד שהתובעת מצאה לנכון לפתוח בהליכים כנגדם. נראה איפוא כי מתן הסעד המבוקש אינו דחוף. על רקע מכלול זה מצאתי לנכון לקבוע כי הצו ייכנס לתוקפו בתוך 12 חודשים מהיום.

בתקופת הביניים שעד לכניסת הצו הקבוע לתוקפו יעמדו בתוקפן כל המגבלות שנקבעו במסגרת הסעד הזמני. בנוסף לאלה על הנתבעים להסיר מהאתר כל אזכור של "מרכז מומחים", ובכלל זה בפורמט המשמש למתן התשובות, ככל שאלה ינתנו; לכלול באתר ובתשובות ללקוחותיהם הבהרה כי התשובות לשאלות הן כלליות בלבד, לא נכתבו לעניינם של הפונים ואינן מהוות מענה לשאלה הקונקרטית; ולכלול לא רק

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

16 נובמבר 2014

ת"א 51587-10-13 לשכת עורכי הדין בישראל נ' דטהפקס בע"מ

בכל תשובה אלא גם בכל "מאמר" אליו מופנים הלקוחות הסתייגות בלשון הנמצאת
היום בדף בו מובאת התשובה.

31. אין מקום למתן צו שיאסור על הנתבעים לעשות שימוש בסמל המאזניים. סמל זה,
עם זאת שהוא מזוהה גם עם עשיית משפט, מופיע גם בהקשרים מגוונים אחרים. מכל
מקום, מאחר שאין חולק כי הנתבעת מעמידה מאגר מידע משפטי ללקוחותיה ואינה
מפירה בכך כל דין, הרי שאין כל פסול בהכללת סמליל המרמז על תחום עיסוקה.
בעצם הכללת מאזני המשפט בסמל המתנוסס בראש האתר אין משום אמירה חד-
משמעית, או משתמעת, לפיה מדובר דווקא במתן ייעוץ או חיווי דעה משפטיים.

32. הנתבעים ישאו בהוצאות המשפט של התובעים וכן בשכר טרחת עורכי דינם בסכום
של 20,000 ₪ כולל מע"מ.

המזכירות תשלח העתק מפסק-הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ג חשוון תשע"ה, 16 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.

רם וינוגרד, שופט